Tionscadal Éireann
Project Ireland
2040

An Roinn Forbartha Tuaithe
agus Pobail agus Gaeltachta
Department of Rural and Community
Development and the Gaeltacht

Beart Faighte Foirgnimh agus Talún 2026

Achoimre ar an mBeart

Ba chóir gach fiosrúchán a sheoladh chuig: townandvillage@drcdg.gov.ie

1. Intreoir

Tugadh isteach an Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte in 2016 agus tá sé ar cheann de roinnt beart a dearadh chun bailte agus sráidbhailte tuaithe ar fud na hÉireann a athnuachan. Go dtí seo, leithdháileadh os cionn €210 milliún ar níos mó ná 1900 tionscadal ar fud na hÉireann faoin scéim.

Maoinítear an scéim faoi Thionscadal Éire 2040 agus 'Ár dTodhchaí Tuaithe' ina ngealltar tacú le hÉire thuaithe rathúil. Tá sé seo ríthábhachtach dár bhfolláine agus dár bhforbairt eacnamaíoch, shóisialta, chultúir agus chomhshaoil náisiúnta. Baintear úsáid as cistí ón scéim chun bailte agus sráidbhailte tuaithe a athnuachan agus beocht áiteanna tuaithe a fheabhsú.

Seoladh an 'Beart Faighte Foirgnimh' in 2022 faoin Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte chun ligean d'údaráis áitiúla foirgnimh fholmha agus thréigthe a cheannach le haghaidh forbartha amach anseo mar acmhainní pobail. Leathnaíodh an beart ina dhiaidh sin chun cineálacha breise ceannacháin a cheadú, agus tugadh an Beart Foirgnimh nó Faighte Talún air in 2025.

Tá an scéim ar fáil d'údaráis áitiúla, a oibríonn go dlúth le pobail agus gnólachtaí áitiúla chun tograí bunaithe ar áit a fhorbairt do na maoine a fhaightear.

2. Beart Faighte Foirgnimh agus Talún 2026

Mar aitheantas ar an ngá atá ann tacú le claochlú agus athnuachan lár ár mbailte agus ár sráidbhailte, tacóidh scéim 2026 le húdaráis áitiúla foirgnimh agus/nó talamh tréigthe nó folamh a fháil láithreach. Dá réir sin, agus i gcomhréir le haidhmeanna níos leithne an Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte, ní mór d'aon cheannachán atá beartaithe réasúnaíocht shoiléir a leagan amach maidir le conas a úsáidfear é chun áis phobail ilfheidhmeach a sholáthar le cuspóir athnuachana baile.

Tá an Beart Faighte Foirgnimh agus Talún mar chuid den Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte foriomlán. Mar atá leis na sruthanna maoinithe eile atá ar fáil, dírítear sa bheart seo ar thrí chatagóir bailte/sráidbhailte mar seo a leanas agus bunaithe ar shonraí Dhaonáireamh 2022:

Catagóir 1: Bailte agus sráidbhailte a bhfuil daonra suas le 5,000 duine iontu.

Catagóir 2: Bailte a bhfuil daonra idir 5,001 agus 10,000 duine iontu.

Catagóir 3: D'fhéadfadh bailte níos mó a bhfuil daonra suas le 15,000 duine iontu a bheith incháilithe i gcás ina bhfuil an t-iarratas d'ardchaighdeán agus ina leagtar amach gá láidir leis an infheistíocht, luach maith ar airgead agus torthaí dearfacha a mbeidh tionchar suntasach acu ar an mbaile.

Cuirtear béim lárnach na scéime ar bhailte agus sráidbhailte i gCatagóir 1.

Féadfaidh údaráis áitiúla suas le 3 fhoirgneamh agus/nó talamh/láithreán folamh nó tréigthe a cheannach inar féidir tarraingt anuas cistí a chríochnú in 2026. Is é €500,000 an t-uasmhéid maoinithe atá ar fáil in aghaidh an údaráis áitiúil faoin mbeart seo.

Caithfidh an t-údarás áitiúil gealltanas a thabhairt freisin:

- Go mbeidh an foirgneamh nó an talamh á fhorbairt laistigh de 3 bliana ó dheireadh an cheannaigh trí iarratas chuig an Roinn trí scéim oiriúnach lena n-áirítear an Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte, an Ciste Athnuachana agus Forbartha Tuaithe etc.
  nó
- Forbrófar an foirgneamh nó an talamh laistigh de 3 bliana ó dheireadh an cheannaigh chun críocha athnuachana baile trí acmhainní na n-údarás áitiúil féin nó trí shruth maoinithe poiblí ábhartha eile.

Ní féidir leis an údarás áitiúil maoiniú a tharraingt anuas ach amháin nuair is féidir fianaise a sholáthar go bhfuil an díol comhaontaithe go dleathach agus gur aistríodh na cistí iomlána ón údarás áitiúil don cheannach. Mura n-éiríonn leis an díol a comhaontaíodh ina dhiaidh sin a dhúnadh go hiomlán, ní mór an t-airgead go léir a thabhairt ar ais don Roinn.

Ní bheidh ach praghas ceannaigh an fhoirgnimh/na talún incháilithe le haghaidh maoinithe. Níl costais idirbheartaíochta eile a bhaineann leis an gceannach incháilithe. I bhfianaise na gcostas a bhaineann leis an gceannach a bheith á n-iompar ag an údarás áitiúil, maoineofar 100% den chostas ceannaigh suas go dtí an teorainn uasta in aghaidh an údaráis áitiúil de €500,000.

3. Próiseas Iarratais, Measúnaithe agus Formheasa

Ceadaítear suas le trí iarratas le huasluach comhcheangailte de €500,000 faoin mBeart Faighte Foirgnimh agus Talún 2026.

Ba chóir iarratais ar an mbeart seo a dhéanamh ar fhoirm iarratais an Bheartais Faighte Foirgnimh agus Talún agus ní mór é a chur isteach faoi dheireadh an lae ghnó an 29 Bealtaine 2026.

Roghnófar tionscadail faoin Scéim Athnuachana Baile agus Sráidbhaile 2026 trí phróiseas iomaíoch bunaithe ar na hiarratais a chuir na húdaráis áitiúla isteach. Agus na tionscadail rathúla á roghnú, i gcomhréir leis na Treoirlínte Bonneagair, cuirfidh an Roinn san áireamh feidhmíocht an údaráis áitiúil san am atá thart maidir le tionscadail roimhe seo a sheachadadh faoin Scéim Athnuachana Baile agus Sráidbhaile.

Ar iarratas, beidh ar údaráis áitiúla na nithe seo a leanas a chur isteach:

- Foirm iarratais aonair do gach foirgneamh/talamh.
- Tuarascáil/luacháil measúnóirí neamhspleácha a dheimhníonn luach an fhoirgnimh/na talún.

Coinnigh an t-ionchur ar na foirmeacha leis an líon focal a moladh

4. Leibhéal Deontais agus Sceideal Íocaíochta

Maidir leis an mBeart Faighte Foirgnimh agus Talún, maoineofar 100% den chostas ceannaigh suas go dtí an teorainn uasta in aghaidh an údaráis áitiúil de €500,000.

Deimhníonn an t-údarás áitiúil go gcríochnófar ceannach an fhoirgnimh agus go gcuirfear na cáipéisí tarraingthe anuas ábhartha go léir faoi bhráid an Roinn faoin 20 Samhain 2026.

Chun cistí a tharraingt anuas, beidh ar údaráis áitiúla na nithe seo a leanas a sholáthar:

(i) Foirm tarraingthe anuas comhlánaithe na Scéime

(ii) Tuarascáil/luacháil ó mheasúnóirí neamhspleácha a dheimhníonn luach an fhoirgnimh/na talún
(Is tuarascáil í seo a dhéanann Gníomhaire Eastáit nó Ceantálaí.)

(iii) Tuarascáil Cigireachta Foirgnimh / Suirbhé Foirgnimh
(Is tuarascáil í seo a dhéanann Ailtire/Suirbhéir cáilithe)

(iv) Conradh díolacháin sínithe
(Conradh díolacháin ó aturnaetha)

(v) Cruthúnas ar aistriú an airgid ón Údarás Áitiúil chuig an díoltóir
(Tuarascáil Bainistíochta Airgeadais a thaispeánann aistriú airgid ón Údarás Áitiúil)

Ní mór an méid thuas a chur faoi bhráid na Roinne faoin 20 Samhain 2026. I gcás nach féidir é seo a chur isteach, déanfar an maoiniú a tharraingt siar.

5. Coinníollacha Maoinithe

D'fhéadfadh sé go mbeadh sé riachtanach cuid den chúnamh deontais a bronnadh nó an cúnamh sin ar fad a aisíoc mar thoradh ar neamhchomhlíonadh na gcoinníollacha mar a leagtar amach nó neamhchomhlíonadh aon fhorálacha breise a comhaontaíodh le linn caibidlíochta conartha.

Tá gach caiteachas faoin mBeart Faighte agus Fáil Foirgnimh agus Talún de chuid an Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte faoi réir théarmaí na dTreoirlínte Bonneagair. Tá na ceanglais seo a leanas infheidhme freisin.

Riachtanais

1 Ní mór gach ceannachán a chríochnú le go bhféadfar maoiniú a tharraingt anuas in 2026.

2 Ní mór cloí le gach riail agus rialachán airgeadais, Soláthair Phoiblí agus cuntasaíochta iomchuí agus tabharfaidh gach deontaitheoir cuntas iomlán ar an maoiniú a fhaightear go tráthúil.

3 Ba chóir cáipéisí iomlána agus cruinne a choinneáil chun tacú le gach caiteachas i gcomhad an tionscadail agus ba chóir go mbeadh rochtain ag oifigigh na Roinne uirthi chun críocha iniúchta i gcónaí, ar feadh tréimhse cúig bliana ó dháta críochnaithe an tionscadail.

4 Tabharfaidh deontaithe aitheantas do thacaíocht Thionscadal 2040 / Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail agus Gaeltachta / Rialtas na hÉireann, agus d'aon fhoinsí maoinithe eile is infheidhme (mar a aithnítear sa Chomhaontú Maoinithe ábhartha) i ngach fógra poiblí, fógraíocht agus comharthaíocht, de réir mar is iomchuí, a bhaineann leis an tionscadal. Ina theannta sin, féadfaidh an Roinn iarracht a dhéanamh an tionscadal a úsáid chun a beartais a chur chun cinn go forleathan.

5 Soláthróidh deontaithe aon tuarascálacha agus faisnéis a bhaineann leis an tionscadal de réir mar a iarrann an Roinn go réasúnta ó am go ham.